

bogatyh źródeł angielskojęzycznych. Troska o bazę źródłową przejawia się w sięgnięciu po literaturę dawniejszą i najnowszą. Spotykamy tu nazwiska takich znawców problematyki tematu jak: Gregor Goethals, Michael Real, William Sullinan, Thomas Shanks, Paul Philibert, Michael Garanzini i wielu innych.

Recenzowana publikacja stanowi znakomitą syntezę rozległych problemów współczesnej kultury i świata mediów. Wydaje się, że

jest na polskim rynku księgarskim pierwszą tego typu książką, która tak wszechstronnie i kompetentnie przybliży czytelnikowi złożone zjawisko kultury medialnej w aspekcie moralnym. Może skorzystać z niej każdy, kto obserwując współczesny świat, próbuje odkryć tajniki oddziaływania mediów nie tylko na postawy innych, ale także na własny sposób wartościowania etycznego i rozwiązywania codziennych dylematów moralnych.

Ks. Kazimierz Ligęza

**Piotr Biliński, *Żywoty biskupów krakowskich*,
Wydawnictwo Unum, Kraków 2000**

Na rynku księgarskim ukazała się niedawno pozycja pt. *Żywoty biskupów krakowskich* autorstwa Piotra Bilińskiego, opublikowana przez Wydawnictwo Unum. Ma ona upamiętniać tysiąclecie istnienia diecezji krakowskiej, a przygotowana została dzięki pomocy finansowej Zarządu Bazyliki Metropolitalnej na Wawelu przy szczególnym udziale Księdza Infułata Janusza Bielańskiego, proboszcza Katedry Wawelskiej.

Piotr Biliński jest historykiem, który pomimo młodego wieku wykazał się już dojrzałością naukową, o czym świadczą jego liczne publikacje. Na szczególną uwagę zasługują pozycje książkowe. Jako pierwsze ukazały się *Dzieje Katedry Wawelskiej* (Kraków 1997), wydane dla upamiętnienia kanonizacji błogosławionej królowej Jadwigi. Niedługo potem spod pióra młodego historyka wyszły *Żywoty sławnych*

biskupów krakowskich (Kraków 1998). Pozycja ta – podobnie jak jej poszerzona i dopracowana wersja, której omówieniu służy niniejsza recenzja – została wydana w związku z jubileuszem tysiąclecia biskupstwa w Krakowie. Do największych dokonań badawczych Piotra Bilińskiego należy bez wątpienia praca Władysław Konopczyński – historyk i polityk II Rzeczypospolitej (1880–1952), która ukazała się nakładem Wydawnictwa Ad astra (Warszawa 1999).

Dopiero od niedawna historycy zaczęli zagłębiać się w problematykę życia i działalności krakowskich biskupów. W wieku XIX zagadnienie to poruszali jedynie biskupi Ludwik Łętowski oraz Jan Korytkowski. Natomiast w ostatnich kilku latach ukazało się wiele pozycji, poświęconych dziejom diecezji i jej pasterzy. Wymienić tu należy publikacje ks. Bolesława Kumora – *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795* (t. 1, 2; Kraków 1998–1999), ks. Bolesława Przybyszewskiego – *Krótki zarys dziejów diecezji krakowskiej* (t.1,2,3; Kraków 1989-1993-1998), *Zarys dziejów diecezji krakowskiej* (Kraków 2000), ks. Jana Kracika i ks. Grzegorza Rysia – *Dziesięć wieków diecezji krakowskiej* (Kraków 1998), Krzysztofa Rafała Prokopa –

Poczet biskupów krakowskich (Kraków 1999) oraz pracę zbiorową krakowskich historyków świeckich i duchownych – *Kościół krakowski w tysiącleciu* (Kraków 2000). Piotr Biliński wpisuje się doskonale w tę galerię znakomitości, wykazując się dogłębną znajomością zagadnienia – jego *Żywoty...* są pokłosiem wielu lat pracy badawczej, której pierwszym przejawem były wspomniane już *Żywoty sławnych biskupów krakowskich*, wydane w 1998 roku.

Piotr Biliński stworzył poczet biskupów krakowskich, nadając mu charakter popularnonaukowy. W swoim opracowaniu zawarł biogramy wszystkich ordynariuszy krakowskich – od na wpół legendarnych Prohora i Prokulfy aż do obecnie sprawującego ten urząd Kardynała Franciszka Macharskiego. Ukazanie historii diecezji przez pryzmat tworzących ją ludzi jest uzasadnione ich wkładem w jej wizerunek dawny i obecny. Biskupi krakowscy – poza spełnianiem funkcji administracyjnych i duszpasterskich – byli również społecznikami, politykami, a także wielkimi mecenasami kultury, nauki i sztuki. Autor barwnie opisuje działalność każdego z hierarchów, nie zapominając przy tym o ukazaniu ich związków z dziejami Polski i Koś-

ciola. Nie brakuje tu wspomnienia o żadnym z królów czy też książąt, panujących w Krakowie w okresie rozbitcia dzielnicowego. W czasach najnowszych pojawiają się nazwiska znanych polityków i działaczy.

Piotr Biliński stara się ukazać problematykę w wielu aspektach - pisze o ludziach nieprzeciętnych, jakże często wyjątkowych. Na szczególną uwagę zasługują - odmalowane z dużym zacięciem - sylwetki biskupów: świętego Stanisława ze Szczepanowa, błogosławionego Wincentego Kadłubka, Iwona Odrowąża, Zbigniewa Oleśnickiego, Piotra Gembickiego, a w bliższej nam przeszłości - kardynała Albina Dunajewskiego, księcia kardynała Adama Stefana Sapiehy, kardynała Karola Wojtyły - od przeszło dwudziestu dwóch lat Ojca Świętego Jana Pawła II. Tekst dopełniają wizerunki ordynariuszy oraz piękne zdjęcia autorstwa Wojciecha Jantosa oraz Arturo Mari.

W poruszanych zagadnieniach wiele jest spraw trudnych czy też kłopotliwych. Autor jednak wykazuje się taktem i orientacją w tak przecież szerokiej i różnorodnej te-

matyce, odznacza się także znakomitą erudycją. Odwołania do prac specjalistycznych świadczą o dojrzałości jego warsztatu. Dodatkowym walorem omawianej publikacji jest korzystanie z tekstów źródłowych (kroniki: Anonima zwanego Gallem, Wincentego Kadłubka oraz Jana Długosza), słowników (Polski Słownik Biograficzny, Słownik Starożytności Słowiańskich, Słownik Polskich Teologów Katolickich) oraz powoływanie się na autorytety historyczne tej miary, co m.in. Władysław Konopczyński, Zofia Kozłowska-Budkowa, Roman Grodecki, ks. Bolesław Kumor czy ks. Bolesław Przybyszewski.

Piotrowi Bilińskiemu udało się stworzyć nie tylko kompendium wiedzy o tysiącletniej historii biskupstwa krakowskiego, do której kluczem są właśnie życiorysy poszczególnych jej przywódców, ale także mini-encyklopedię dziejów Wzgórza Wawelskiego, Krakowa, Polski. Jest to publikacja niezwykle warta polecenia wszystkim tym, którzy chcą lepiej poznać dzieje zakończonego już drugiego tysiąclecia.

Artur Jachna